

P2024-01 Čuákánkiäsu

Helsing kaavpug šoddâdem já škovlim (KASKO) toimâsuárgán čuosâi kidđuv 2025 váduhis tiätukiškom. Tiätukiškom čuávumuššân stuorrâ mere verd uáppei já pargovievâ tiäduh šoddii kiškoo haaldun. Ton lasseen viermituálbus äššikiirjijn lijji iärásij, epinjuolgâdávttâi njuolgist kaavpugáin ášástállâm ulmui, irättäsâi já eres oovtâstpargotááhui tiäduh.

Tiätukiškom aalgij cuánuimáánu 2024 pelimuddoost, mon maŋa volliitteijee karttiiškuodij sisâviermi čuosâttuváid já viijdedškuodij piäsus jieškote-uv serveráid. Cuánuimáánu loopâst volliitteijee kopijistij viermituálbusist neelji uásist ohtsis suullân kyehti terastaavvâl verd tiäduid. Tiätuvuárhái târhis mereh tâi siskáldâs iä čielgâm tutkâmušâin. Tutkâm laidij árvuštálmân, mon miel volliitteijee finnij haldusis suullân 750 000 äššikirjed, main uási siskeldij ärgisluándusijd persovntiäduid.

Tiätukiškom uázui jotkuđ kuhháá, tondiet ko organisaatio viermikocceem lâi vájugâš ige tot registám ääigild aiccum almottâssáid. Ko tiätu kiškomist visásmui, te Helsing kaavpug algâttij tállân haldâšem- já tivodemtoomâid, moiguin luhostui orostittid volliitem.

Vijdes tiätumere kopijistem lâi máhđulâš kyehti tahhee keezild: Kiškoo peesâi siisâ tiätuvuáhádâhân vájugávt paijeentollum vpn-káidusohtâvuotâserver peht já viermituálbusân lijji čoggâšum maangâ ive ääigi stuorrâ mere verd tiäduh. Vájugâš paijeentoollâm suijân lijji pargoviehâ- já organisaationubástusah, moi čuávumâššân ovdâsvástádâsah lijji šoddâm epičielgâsin. Tiätuvuárháh čoggâšuvvii viermituálbusân, tondiet ko tiäduhaldâšem lâi vájugâš ige kihheen koccáám tom, et pargeeh nuávdittiččii tuálbus kevttimist adelum ravvuid.

Tiäduhaaldâšmân lohtâseh maangah laavah já asâttâsah, mut keevâtlâi tääsi tuáimeeh tobdeh taid távjá vájugávt. Lahâasâtem já vâldikodáliih ravvuuh láá uásild vaigâdeh addid já piäđgui. Eromâšávt kieldâsektorân čyecih maangâ jieškođe-uv virgeomâháá asâtem kenigâsvuodah, já tondiet olesvuodâ lii vaigâd haldâšid.

Tiätukiškom čuávumâššân stuorrâ meeri persovntiäduid siskeldeijee material šoodâi volliitteijee haaldun. Tiädu puáhtá maŋeláá kevttid háitulijd ulmijd, ovdâmerkkân identitet suáláádmân já piättusáid. Tutkâm ääigi iä lah tiettum meerhah tast.

Tiätukiškom uhreh lijji čyedeuh tuhátteh. Tutkâm čaaitij, et puoh uuhrij luávdee karttim lâi hastâleijee. Kaavpug palvâlusâst leijee pargovievâ uásild juksâm luhostui pyereest, mut ovdij pargei já uáppei sehe táálái uáppei luávdee juksâm lâi keevâtlávt uáli hastâleijee, iäge totkeeh ubâ keččâlámgin porgâđ tom.

Tutkâm puáđusin adeluvvojii nelji avžuuttâs. Toh čyecih iänááš Staatâruttâministeriön, kote västid toi olášutmist oovtâstpargoost Riehtiministeriöin, Jotolâh- já viestâdemministeriöin, Máttááttâshaldâttâssáin já Kieldâlittoin.

1. Staatâruttâministeriö oovtâstpargoost Riehtiministeriöin ana huolâ tast, et almos haldâttuv tiäduhaaldâšmân kyeskee lahâasâtem sovâttuvoo oohtân já ton kocceem- já stivrimráhtuseh hámmejuvvojeuh čielgâsubbon.
2. Staatâruttâministeriö oovtâstpargoost jotolâh- já viestâdemministeriöin čielgee, moin naalijn almos haldâttuv tiätutorvovânuođâi aiccâm puáhtá vâldikodálávt pyeredid já visásmittid, et almos tuáimeeh láá tuárvi čeepeh tiätutorvovânuođâi aiccâmist já tiivoodmist.
3. Staatâruttâministeriö oovtâstpargoost Máttááttâsministeriöin ana huolâ tast, et kieldah já kaavpugeh hámmejeuh tiätukiškomtábáhtusâi viestâdmân čielgâ já juvsâttettee ravvuid, moiguin uhreh pyehtih suoijittâttâđ tiätukiškomij čuávumâšâin já suoijid persovntiäduid.
4. Staatâruttâministeriö oovtâstpargoost Kieldâlittoin tuárju kieldâid kriittisij tiätutorvovânuođâi tubdâmist já tiivoodmist sehe oovded tiäduhaldâšem já tiätutorvo riiskâihaldâšem.